

## מראי מקומות- מנחות ע"ח

כהן הדיוט, אלא זה הוי חינוך לתחלת עבודה, וגם הכה"ג צריך לזה, שהרי זה תחלת עבודתו. והחינוך להיות כה"ג הוא דין אחר, דצריך חינוך להיות כה"ג, ואי"ז בגדר חינוך של תחלת עבודה, וא"כ שפיר צריך שתים. **וע"ע באור שמח** (כלי המקדש ה', י"ז), שהביא דא"י בירושלמי בשקלים דבאמת אין צריך להביא אלא שתים, א' לחינוך כה"ג, וא' לחביתין. וכ' האו"ש דלכאו' מח' זו תלוי אם האבנט של הכה"ג הוא שוה לשל כהן הדיוט או לא. דאם הוא שוה, א"כ נמצא דהכה"ג לובש הד' בגדי כהן הדיוט, ועוד ד' בגדים אחרים, וא"כ נמצא דהוי כהן הדיוט, ונתוסף על זה יש לו דין כה"ג, ולכן שפיר צריך לב' חינוכים, א' בתורת כהן הדיוט, וא' בתורת כה"ג. אבל אם אין אבנטו שוה לזה של כהן הדיוט, א"כ דבר אחר הוא לגמרי, ושפיר אי' בירושלמי דאי"צ לחינוך של כהן הדיוט, שהרי מעולם לא הי' ולא יהי' כהן הדיוט.

(ד) **חוץ לחומת בית פאגי- פרש"י בכת"י**, שהוא חומה החיצונה בירושלים, וכ"כ רש"י בפסחים (סג:). וע' בקרן אורה שהביא מהפיה"מ להרמב"ם, וכן הוא ברש"י (למעלה), דבית פאגי היינו הר הבית, וכוונת ר' יוחנן לומר דחוץ להר הבית פסול. וכ' הקר"א דבשלמא יש להבין הא שלא יהי' קדוש חוץ לחומה, משום דהוי מקום פסול. אבל מה ענין של הר הבית לכאן. וביאר דס"ל לר"י דאף דלא בעינן על בסמוך ממש, אבל מ"מ בעינן על שלא יהי' רחוק כ"כ, ולכן בעינן עכ"פ שיהי' בהר הבית.

(ה) **והא איפליגו בה חדא זימנא, וכו', צריכא, וכו'-** הק' רעק"א, הא ודאי לפי ר"ל צריך להיות הלחם בתוך העזרה בשעת שחיטה (ואי"צ להא דעל היינו בסמוך), שהרי ר"ל ס"ל בזבחים (פ"ט) דבשר קק"ל דיוצא חוץ לעזרה קודם זריקה פסול ביוצא, אף דסופו לצאת. וא"כ, ממילא צריך שיהי' הלחם בתוך העזרה, דכי היכי דלפי ר' יוחנן אם יוצא חוץ לחומת ירושלים לא מקדשה כיון שהוא במקום פסולו, ה"נ לר"ל אם הוא חוץ לחומת

(א) **אימא עשרה קפיזי- כ' רש"י** (למעלה, ורש"י בכת"י דבריו ק' להולמן), עשרה חצאי קבין. ותמה **החק נתן**, א"כ איך מקיים הדרשה דתביאו דילפי' משתי הלחם, דאם ילפי' משם כמות החלות, דהיינו דכל חלה צריך להיות עשרון, א"כ ממילא ידעי' דצריך עשר חלות, דהא צריך ליטול א' שלם מתוך י' חלות. ואם לפי זה נילף משתי הלחם דצריכים ב' עשרון סך הכל, א"כ היכי קאמר אימא י' קפיזי, דהיינו ה' קבין, דהא ב' עשרונים אינם מגיעים אלא לג' קבין וג' חומשים, והניח בצ"ע. וע' ביד דוד דכ' דהי' שייך לומר דיפריש החלה בלישה [וצ"ע כוונתו בזה]. **ובמנחה טהורה** תי' דעכשיו סבר הגמ' דהדרשה ד"תביאו" בא רק ללמד שיש לדרוש דין לחמי תודה מקרא זו, אבל לא דצריך להיות כשתי הלחם כלל, אלא דזהו גילוי דצריך לדרוש "תהיינה" בנוגע ללחמי תודה, וממילא ללמוד מזה דצריך י' חלות, ואין למדין השיעור משתי הלחם כלל.

(ב) **שמן מאי נינהו, לאו רבוכה- ע' ברש"י** (למעלה) דפי' דרבוכה היינו חלוט בשמן, וע' מש"כ השטמ"ק למחוק תיבת "שמן" מדברי רש"י אלו. וברש"י בכת"י פי' דמה שנקרא שמן היינו משום דמוסיף בו שמן כנגד החלות ורקיקין, ולכאו' אזיל לשיטתו דלעיל (נג). דכ' דרבוכה היינו במים רותחין (ולא חלוט בשמן). וע"ע בפיה"מ להרמב"ם (פרק ט', דף פ"ח), שכ' דרבוכה היינו קלוי' בשמן, ומשמע כדברי המפרש כאן.

(ג) **ר' אשי אמר שלש ולא פליגי... הא דלא עבד עבודה כשהוא כהן הדיוט- פרש"י בכת"י**, ולכן צריך ג', א' לחינוכו לעבודת כהן הדיוט, וא' לחינוכו לעבודת כה"ג, וא' לחביתין. ותמה ע"ז ה**נתיבות הקודש**, למה צריך לחנך לעבודת כהן הדיוט, הרי אינו כהן הדיוט, וא"כ אין צריך אלא חינוך לעבודת כה"ג. ודייק מדברי רש"י (למעלה) דפי' באו"א, דכ' דמביא שלש, "א' לחינוך תחלת עבודה". וביאר ה**נתיבות הקודש**, דס"ל דמה שהכהן הדיוט צריך א' לחינוכו, אי"ז לחנכו בתורת

(ט) **מר סבר כלי שרת מקדשין שלא לדעת - ע'** בקרן אורה דכ' לצדד דמה דאמרי' דכלי שרת מקדשין שלא לדעת, היינו אפי' אמר אל יקדשו, דדבריו לאו כלום הוא, והכלי שרת מקדש על כרחו. אולם ע' בחי' הגרייז דהק' דאף דכלי שרת מקדש שלא מדעתו, אבל גם יכול לקדש מדעתו, וא"כ למה לא אמרי' דכיון דרוצה שיחול הקדושה על כל השמונים, א"כ יהי' זה מעכב לחלות הקדושה, ע"ש מה שתי', אבל לפי הקר"א לכאור' לק"מ, דדעתו אינו כלום.

(י) **מר סבר סכין אלימא מכלי שרת, דאע"ג דלית לי' תוך מיקדשה - הק' בנתיבות הקודש, איזה סברא הוא זה, הרי אם קיי"ל דבעינן דעת כדי לקדש, ולא סגי בכלי שרת, א"כ מהו הסברא לומר דכיון דסכין מקדש בלא תוך, דממילא גם יכול לקדש בלא דעת. וביאר שיש חילוק יסודי בין האופן דהסכין מקדש ובין האופן דכלי שרת מקדש, דהא דכלי שרת מקדש, הקדושה בא מצד מעלת הכלי, דכיון דנמצא הדבר בכלי קדוש זה, ממילא נמצא דקדוש, ואפי' אם בא זה מעצמו י"ל דיהי' קדוש. משא"כ בסכין שחיטה, י"ל דאין הביאור דהקדושה של הסכין הוא המקדש הלחם, אלא דהמעשה שחיטה הוא המקדש הלחם. וא"כ, י"ל דכיון דהקדושה נובע מצד מעשיו, קדושה אלימתא היא, ולכן יכול לחול אפי' בלא דעתו. וע"ש שהביא דכבר כ' תוס' בזבחים להביא ראי' מגמרון דלא כר' אפרים דס"ל דשחיטת קדשים אי"צ כלי שרת, דלכאור' הגמ' כאן משמע דצריך כלי שרת לשחיטה. אבל לפי דברי הנתיבות הקודש לק"מ, דמה דנקט הגמ' כאן לשון כלי שרת לאו דוקא הוא כלפי שחיטה, דאינו אלא המעשה שחיטה שמקדש, לא החפצא של הכלי שרת.**

(יא) **שחטה שלא לשמה וכו' לא קידש הלחם - ע'** בשפת אמת דכ' להסתפק, דאולי תודה זו פסולה לגמרי, ואף בדדרך כלל קיי"ל דאם שחט שלא לשמה, כשר אבל לא עלה לבעלים לשם חובה, אולי שאני הכא, דהוי תודה בלא לחם, ותודה בלא לחם פסול. ואף דמשמע במשנה בריש זבחים דכל הזבחים כשרים שלא לשמן, ואף תודה, מ"מ י"ל דזהו

העזרה, כיון דאם תתקדש פסולים הם ביוצא קודם זריקה, והניח בצ"ע.

(ו) **השוחט את הפסח על החמץ... ור' יוחנן אמר אע"פ שאין עמו בעזרה - ע' בקרן אורה שכ' להסתפק בדעת ר' יוחנן, האם בעינן שיהי' החמץ עכ"פ בירושלים, וכמו בלחמי תודה, או לא. ולכאור' מסברא הי' נראה דמה ענין ירושלים אצל חמץ, הרי איסורו שוה בכל מקום. אלא דכ' דלכאור' מהגמ' משמע דצריך להיות בירושלים דוקא. וביאר דאולי הסברא הוא דאינו חשיב חשיב הפסח "על החמץ" אא"כ יהי' החמץ במקום שהפסח כשר, ולכן צריך להיות בירושלים דוקא. וכ' דלפי זה יוצא דלשי' ר' יהודה דעובר ג"כ בשוחט התמיד על החמץ, לכאור' צריך להיות החמץ בעזרה ממש, שהרי התמיד פסול חוץ מעזרה.**

(ז) **כל שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, אמר רבא וכן לענין לחמי תודה - ע' בשפת אמת דכ' דלכאור' נראה מזה דאפי' אם לא קרמו פניה, מ"מ כיון שפורסה ואין חוטיין נמשכין הימנה, הלחם קדוש. ומה שהמשנה נתן שיעור דקרימת פנים, היינו משום דאסור לפורסה, וממילא צריך לסמוך רק על השיעור החיצוני של קרימת פנים. אלא דהק' ע"ז, דא"כ נמצא דאפי' אם לא קרמו פניה, אין שייך לומר דהלחם ודאי לא קדשה, דאולי באמת הי' ראוי בשעת השחיטה, ולכאור' משמעות המשנה הוא דקודם קרימת פנים אין הקדושה חל כלל, דאין הלחם נפסל ביוצא, וזורק הדם לשם שלמים, והרי עדיין מספיקא לא נפקא. ולכן כ' דצריכין לומר דקרימת פנים עם שיעור דאין חוטיין נמשכין זמן א' הוא. אלא דכ' דתימה הוא, דלפי הסברא היכא דהעיסה עבה, נמשך שיעור דאין חוטיין נמשכין הרבה יותר מקרימת פנים, והניח בצע"ג.**

(ח) **תודה ששחטה על שמונים חלות, וכו' - ע'** במשנה למלך (פסוהמ"ק י"ב, ט"ו), שהביא מש"כ הרשב"א בעירובין (ג). בשם הראב"ד דאם שחט על שמונים חלות ואמר תיקדוש פלגא, דכל חדא לא קדשה, דהו"ל פרוסה.

משום דיש אופנים דגם תודה כשר שלא  
לשמה, למשל בשינוי בעלים, דבהא נראה  
ודאי דקידש הלחם, וא"כ שפיר נכלל בדין  
המשנה שם. וכ"כ לדון על המשנה בריש  
העמוד, דשחט התודה לפנים ולחמה בחוץ,  
דאולי פסול הוא לגמרי, וע"ש שנשאר בצ"ע.